

A PEDAGÓGIAI KUTATÁS FOLYAMATA

Oktatási segédanyag a Bevezetés a pedagógiai
kutatás módszereibe c. könyv alapján

Kaposi József

2014

A pedagógiai kutatás folyamata

- ▶ A kutatási probléma kiválasztása, meghatározása.
- ▶ A témára vonatkozó szakirodalom áttekintése, kritikai elemzése.
- ▶ A kutatás hipotéziseinek megfogalmazása.
- ▶ A hipotézisek igazolását vagy elvetését biztosító adatok összegyűjtéséhez az érvényes és megbízható kutatási stratégiák, módszerek, eszközök kiválasztása.
- ▶ A vizsgálni kívánt minta kiválasztása.
- ▶ A kutatás végrehajtása.
- ▶ Az adatok elemzése, általánosítások megfogalmazása.
- ▶ A kutatás eredményeinek közreadása, publikálása (alkalmazása).

A kutatás hipotézisének megfogalmazása

„A hipotézis egy olyan kijelentés, amely a kutató feltételezéseit fejezi ki a problémában szereplő változókra, azok kapcsolatára vonatkozóan.”

- ▶ **Induktív:** A kutatás megkezdése előtt a kutatónak vannak bizonyos feltételezései, elővételezett válaszai a megfogalmazott kérdésekre vonatkozóan. Ezek származhatnak a gyakorlati tapasztalatokból. A feltételezést – megtámogatva a szakirodalom feldolgozásának eredményeivel – a kutató megfogalmazhatja hipotézis formájában.
 - ▶ **Deduktív:** a kutató elméleti tételekből indul ki, s annak gyakorlati alkalmazására fogalmaz meg egy feltételezést.
-

Kutatási stratégiák

- ▶ A kutatási probléma jellegétől függően különböző kutatási stratégiát célszerű választani.

Deduktív

- Analitikus

Induktív

- Empirikus
- Leíró
- Összefüggésfeltáró
- Kísérleti

A kutatás módszerei, eszközei

Feltáró

- Dokumentumelemzés
- Megfigyelés
- Szóbeli kikérdezés
- Írásbeli kikérdezés
- Szociometriai módszer
- Tudásmérés
- Pszichológiai vizsgáló eljárások

Feldolgozó

- Statisztikai módszerek
- Minőségi elemzés
- Metapedagógiai eljárások

Érvényesség és megbízhatóság

Vizsgálni kívánt
elméleti fogalom

Indikátorok,
amelyeket a módszer,
a mérőeszköz
tartalmaz

A valóság, amit
mérünk

érvényesség

megbízhatóság

- ▶ Mennyire fejezi ki (méri) az eszköz a mérni kívánt fogalmat?
- ▶ Mennyire pontosan és következetesen mutatja ki az eszköz az indikátorok mértékét?

Érvényesség

- ▶ Tartalmi érvényesség (*content validity*)
- ▶ Konstrukciós, vagy fogalmi érvényesség (*construct validity*)
- ▶ Egyezésen alapuló érvényesség (*concurrent validity*)
- ▶ Előrejelző, prognosztikus érvényesség (*predictive validity*)

Megbízhatóság

- ▶ Milyen pontossággal kapjuk ugyanazt az eredményt?
Mekkora a mérési hiba?

A megbízhatóság ellen ható tényezők

- ▶ Eszközből fakadó tényezők
- ▶ A megfigyelő személyéből fakadó tényezők
- ▶ Vizsgálat körülményeiből fakadó tényezők

Minta és mintavétel

Szemponatok a minta nagyságának meghatározásához

- ▶ **Eredmény fontossága**
- ▶ **Vizsgált tényezők erőssége**
- ▶ **Populáció sajátosságai**
- ▶ **Elemzett változók száma**
- ▶ **Kutatási módszerek sajátosságai**

Minta és mintavétel

Mintavételi eljárások

- ▶ Véletlen mintavétel
 - ▶ Egyszerű véletlen
 - ▶ Csoportosított véletlen
 - ▶ Mechanikus véletlen
- ▶ Rétegzett mintavétel

A kutatások típusai, fajtái

- ▶ Alap kutatás
- ▶ Alkalmazott kutatás
- ▶ Akciókutatás
- ▶ Tantervi vagy program értékelés
- ▶ Mérés

Forrás

- ▶ Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe,
szerk: Falus Iván, Keraban Kiadó, Budapest 1966

